

pro kvalifikované porovnání hodnot. Úkol, který byl dodatečně vyžádán MŽP po skončení měření, nebyl proto uzavřen, a bude zopakován v r. 1993 za podstatně závaznějšího přístupu účastníků srovnávacího měření.

Český geologický ústav, Malostranské nám. 19, 118 21 Praha 1

RYBÍ FAUNA VRTU HJ-2 SEDLEC (SPODNÍ BADEN, VÍDEŇSKÁ PÁNEV)

FISH FAUNA IN THE BOREHOLE HJ-2 SEDLEC (LOWER BADENIAN, VIENNA BASIN)

(34-23 Břeclav)

Rostislav Brzobohatý

Vienna Basin, Lower Badenian, Teleostei (otoliths), Elasmobranchii (teeth)

Hydrogeologický strukturní jádrovaný vrt HJ-2 Sedlec byl hlouben v letech 1975-1976 Geotestem, n.p., Brno během regionálního hydrogeologického průzkumu oblasti Mikulov-Valtice. Byl situován východně od obce Sedlec na severním břehu rybníka Nesyt ($x = 594\,772,44$, $y = 1\,207\,323,70$, $z = 175,6$ m n.m.) a dosáhl hloubky 300 m. Závěrečná zpráva o vrtu je uložena v archívu Geotestu Brno (Kuklová 1978). V intervalu 1,3-300,0 m provrtal převážně zelenošedé až světle šedé, většinou slabě jemně písčité vápnité jíly, místy s centimetrovými vložkami jemně zrnitých písků a polohově ojedinělými valouny pískovců a rohovců. Četnější zbytky měkkější makrofauny jsou koncentrovány do hloubek okolo 36,0 m a 133,0 m. Mikrobiostratigraficky patří celý zmíněný profil spodnímu badenu, a to v intervalu 1,3-97,0 m svrchní lagenidové zóně, níže pak spodní lagenidové zóně ve smyslu Grillova členění vídeňské pánve (Molčíková 1978). Po skartaci byla vrtná jádra využita pro detailní studium měkkější fauny a rybí fauny. Závěry týkající se posledně jmenované skupiny jsou uvedeny v následujícím textu.

Izolované rybí zbytky (otolity kostnatých ryb a zuby žraloků) jsou ve zmíněných jílech relativně hojné. Dosahují v některých intervalech až 40 exemplářů na 1 kg jílu a byly zjištěny a zpracovány v 38 vzorcích. Kostnaté ryby jsou zastoupeny 16 druhy, žraloci 3 druhy:

Teleostei

<i>Congridae</i>	<i>Hildebrandia pantanellii</i> (Bass. et Sch.)
<i>Photichthyidae</i>	<i>Vinciguerria</i> sp.
<i>Myctophidae</i>	<i>Symbolophorus</i> cf. <i>haereticus</i> Brz. et Sch.
	<i>Notoscopelus meridionalis</i> (Steurb.)
	<i>Diaphus cahuzaci</i> Steurb.
	<i>Diaphus poignantae</i> Steurb.
	<i>Diaphus debilis</i> (Kok.)
	<i>Diaphus an</i> (Šulc)
	<i>Diaphus „splendidus</i> (Proch.)“
	<i>Lampichthys schwarzhansi</i> Brz.
	<i>Benthoosema fitchi</i> Brz. et Sch.
	<i>Lobianchia</i> ex gr. <i>dofleini</i> (Zugm.)
	<i>Hygophum murbani</i> (Weinf.)
<i>Gadidae</i>	<i>Gadiculus argenteus</i> (Guich.)
<i>Melanonidae</i>	<i>Melanonus tejkali</i> (Brz. et Sch.)
<i>Gobiidae</i>	<i>Gobiidae</i> gen. et sp. indet.
<i>Elasmobranchii</i>	
<i>Odontaspidae</i>	<i>Odontaspidae</i> gen. et sp. indet.
<i>Squalidae</i>	<i>Deania</i> sp.
<i>Dasyatidae</i>	<i>Dasyatis</i> aff. <i>rugosa</i> (Probst)

Toto složení rybí fauny je neobvykle monotónní a stabilní v intervalu vrtu 4,9 - 267,4 m. Dominuje zde zcela jednoznačně mezopelagická složka doložená zástupci čeledi *Myctophidae* a rodů *Vinciguerria* a *Melanonus*. *Myctophidae* vyžadující vesměs hloubky pod 150 m však v převážné míře pravidelně migrují i do epipelagiálu a jejich

otolity bývají častou součástí i mělkých uloženin. V takovém případě se však vyskytují vždy s otolity mělkovodních druhů. *Gadiculus argenteus* (Giuch.) je v současných mořích omezen na hloubky větší než 100 m a *Hildebrandia* je eurybatní v rozmezí 50 - 450 m. Batyální fauna kostnatých ryb je podtržena i přítomností žraločího rodu *Deania* preferujícího batyální hloubky. Mimo batyální sedimenty spodního a středního miocénu mediterránní oblasti jsou zuby tohoto rodu zmiňovány jen velmi vzácně (Cappetta 1987). Vysloveně mělkovodní příbřežní prvky tedy v tomto profilu zcela chybějí, pomineme-li ojedinělý nález juvenilního gobiida.

Asociace otolitů bez mělkovodních zástupců i bez jakýchkoliv hlubších archibentálních prvků indikují sedimentační poměry hlubokého sublitorálu (okolo 150 m) s předpokladem značné vzdálenosti od břehu. Takové poměry převládaly podle rybí fauny bez větších výkyvů během sedimentace studovaných jíílů v celém intervalu 4,9 - 267,4 m. V této interpretaci by tedy zastižený profil reprezentoval úroveň časového úseku maximálního rozšíření spodnobadenské transgrese směrem k západu.

Stratigraficky lze tuto faunu velmi dobře srovnat s faunou hlubokovodnějších asociací otolitů spodního badenu karpatské předhlubně. Druhy *Lampichthys schwarzhansi* Brz., *Symbolophorus haereticus* Brz. et Sch., *Benthoosema fitchi* Brz. et Sch. a *Melanonus tejkali* Brz. et Sch. jsou podle dosavadních znalostí omezeny pouze na tuto úroveň a nebyly prokázány ani novějšími pracemi v hlubších faciích rakouské části vídeňské pánve (např. Baden-Sooss, Brzobohatý 1978). Svrchní lagenidová zóna jižnějších částí vídeňské pánve je obdobně jako nižší části středního badenu charakteristická již otolitovou faunou s vyšší diverzitou treskovitých ryb (Brzobohatý 1978), která nebyla nikde v karpatské předhlubni Moravy zjištěna. Tento paradox čeká dosud na vysvětlení. V tomto smyslu se studovaný profil vrtu HJ-2 Sedlec velmi blíží poměrům vrtu Rybníček HV-5 (východně od Vyškova), jehož profil spodnobadenskými jíily přinesl z pohledu otolitové fauny obdobné výsledky (Brzobohatý 1981). Otolitová fauna vrtu HJ-2 Sedlec má tedy ráz obvyklý spíše ve spodním badenu karpatské předhlubně než vídeňské pánve.

Literatura

- R. Brzobohatý (1978): Die Fisch-Otolithen aus dem Badenien von Baden-Soos, NÖ. Ann. Naturhistor. Mus. Wien, 81, 163 - 167. Wien.
- R. Brzobohatý (1981): Zur Palökologie der fossilen Myctophiden (Myctophidae, Teleostei). Záp. Karpaty, paleontol., 6, 31 - 48. Bratislava.
- H. Cappetta (1978): Chondrichthyes II (Mesozoic and Cenozoic Elasmobranchii). In H.P.Schultze: Handbook of Paleichthyology, 3B. Fischer Verlag Stuttgart, New York.
- K. Kuklová (1978): Závěrečná zpráva o vrtu Sedlec HJ - 2. MS, Archív Geotestu Brno.
- V. Molířková (1978): HJ-2 Sedlec, mikropaleontologické rozbory. In K. Kuklová: Závěrečná zpráva o vrtu Sedlec HJ - 2. MS, Archív Geotestu Brno.

Katedra geologie a paleontologie PFF MU, Kottlářská 2, 611 37 Brno

PALYNOLOGICKÝ VÝZKUM KVARTÉRNÍCH SEDIMENTŮ

PALYNOLOGICAL RESEARCH OF QUATERNARY SEDIMENTS

(01-43 Horní Blatná, 12-14 Rakovník, 12-22 Mělník, 12-24 Praha, 13-33 Benešov, 24-22 Olomouc, 34-21 Hustopeče, 34-23 Břeclav, 34-41 Moravský Ján, 02-234 Ostrov u Macochy)

Eva Břízová

Palynology, Quaternary, Bohemia, Moravia

V roce 1992 jsem prováděla palynologický výzkum těženého slatiniště Rynholec (list Rakovník) v rámci geologického mapování. Ze zatím předběžných výsledků a zpracování části jednoho profilu lze říci, že vegetační vývoj začal během boreálu a průběžně trval do období atlantiku. Po úplném zpracování tohoto profilu a dalších dvou bude možné stáří a vývoj slatiniště vyhodnotit a popsat podrobněji.

Na příkladech několika pylových spekter z různých oblastí našeho území (Velichovky - stáří IX, Bohutín - IX/X, Čejské jezero - X, Velké Popovice - X, Žďár - X, Sněmovní ulice, Praha - oba profily Xa, Budeč - Xa, Černé a Čertovo jezero - Xb), byl doložen způsob zjišťování vegetačního pokryvu v období subatlantika a jeho charakter pro různé typy stanovišť; těchto palynologických výsledků bylo použito jednak pro přednášku na Pracovním setkání řešitelů projektu